

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ: ОРІЄНТАЦІЯ НА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

Світлана Кравець,
кандидат педагогічних наук, старший дослідник,
завідувач лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання
Інституту професійної освіти НАПН України,
м. Київ, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-8878-6241>

Анотація. Заявлено про актуальність реалізації реформ щодо розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти з орієнтацією на європейський досвід. Запропоновано механізми розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) у взаємозв'язку із ринком праці.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, професійна (професійно-технічна) освіта, європейський досвід.

PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN THE FIELD OF PROFESSIONAL (VOCATIONAL) EDUCATION: FOCUS ON EUROPEAN EXPERIENCE

Svitlana Kravets,
Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Researcher,
Head of the Laboratory of Foreign Systems
of Vocational Education and Training
of the Institute of Vocational Education
of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. It is stated that the implementation of reforms for the development of public-private partnership in the field of vocational (vocational) education with a focus on European experience. Mechanisms for the development of public-private partnership in the field of professional (professional and technical) in relation to the labor market are proposed.

Keywords: public-private partnership, professional (vocational) education, European experience.

Перехід національної професійної освіти на інноваційний шлях розвитку характеризується орієнтацією на стратегічні європейські вектори формування конкурентної та динамічної системи економіки знань, якими є: підвищення ефективності та якості професійної освіти і навчання (далі – ПОН), підвищення її престижності, розширення доступності та гнучкості; європеїзація (забезпечення гармонізації законодавства у сфері ПОН, співставності національних систем ПОН, створення спільного освітнього простору тощо) (Радкевич, Бородієнко, & Кравець, 2021). Процес наближення професійної освіти в Україні до європейських вимог забезпечується шляхом проведення реформ за напрямками, які визначені у Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на

період до 2027 року (2019) та відповідно конкретизовані у плані заходів на 2020-2027 роки із її запровадження (2020).

Серед визначальних напрямів реформування професійної освіти в Україні: децентралізація управління та фінансування; забезпечення якості; державно-приватне партнерство та взаємозв'язок із ринком праці.

Акцент уваги власне на таких процесах реформування посилюється й тим, що на часі для розвитку національної економіки найбільш нагальною для вирішення є проблема щодо невідповідності отриманих випускниками як професійних («hard skills»), так і м'яких навичок («soft skills») вимогам роботодавців (табл.1).

Таблиця 1

Оцінка відповідності навичок випускників потребам економіки

Суб'єкт дослідження	Проблема	Оцінка
Світовий банк «Навички для сучасної України» (2017)	дефіцит відповідних навичок у працівників для досягнення бізнес-цілей	38%
	дефіцит практичних навичок	72%
	дефіцит соціоемоційних навичок	58%
	дефіцит сучасних знань	56%
	дефіцит дисциплінованості	42%
The Global Talent Competitiveness Index (2019)	проблеми з наймом кваліфікованих працівників	4,53 (макс. – 7)
	проблема відповідності системи освіти потребам економіки	3,86 (макс.– 7)
Інститут професійних кваліфікацій (2019)	важливість володіння випускниками «soft skills»	80%

Незбалансованість потреб ринку праці та результатів надання освітніх послуг у системі професійної (професійно-технічної) освіти обмежує можливості переходу економіки на інноваційний шлях розвитку та зумовлює необхідність «донавчання» працівників у виробничих структурах з метою покращення якості отриманих знань та посилення практичної орієнтованості навичок випускників. У розв'язанні цієї проблеми важливо зосереджувати увагу не тільки на реформуванні професійної (професійно-технічної) освіти та підвищенні якості професійної підготовки, а й на покращенні взаємозв'язків між ринком праці та системою освіти. Йдеться про розвиток механізмів державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти, зокрема за такими напрямами:

1. Ініціативність роботодавців щодо розроблення сучасних професійних стандартів, їхня участь в створенні державних освітніх стандартів з конкретних професій освіти, онновленні змісту освітніх програм. Наприклад, у Бельгії, Фінляндії, Франції, Німеччині, Італії, Естонії, Латвії понад 30% освітніх програм створено у співпраці з роботодавцями; значна частина цих освітніх програм реалізується на базі підприємств.

2. Організація стажування та підвищення кваліфікації викладачів та майстрів виробничого навчання на підприємствах; створення сприятливих

умов для проходження учнями виробничої практики, дуального навчання. Наприклад, в Австрії 87% від загальної кількості підприємств здійснюють підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації; у Фінляндія – 74,1%, у Німеччині – 73%, у Бельгії – 68% (Радкевич, Бородієнко, & Кравець, 2021).

3. Створення кваліфікаційних центрів щодо визнання неформальної та інформальної освіти, підтвердження/присвоєння повних і часткових професійних кваліфікацій; інвестування у створення Центрів досконалості, навчально-практичних центрів за галузевим спрямуванням.

4. Популяризація професійної (професійно-технічної) освіти серед дітей, молоді, дорослих, планування професійного розвитку та кар'єри, прогнозування професійних навичок з метою збільшення актуальності освітніх послуг.

5. Розширення джерел інвестиційної діяльності для підвищення ефективності управління у системі професійної (професійно-технічної) освіти, модернізації матеріально-технічної бази закладів професійної (професійно-технічної) освіти та створення нових ринково-орієнтованих (Великобританія, Нідерланди, Бельгія) та дуальних (Німеччина, Австрія, Швейцарія, Чехія, Хорватія, Угорщина) моделей професійної освіти і навчання.

Список використаних джерел:

The Global Talent Competitiveness Index «Entrepreneurial Talent and Global Competitiveness» (2019) by INSEAD, the Adecco Group, and Tata Communications. gtcistudy.com/wp-content/uploads/2019/01/GTCI-2019-Report.pdf

Аналіз потреб ринку праці, викликів та можливостей на території Східної України: попередній звіт (2019). Інститут професійних кваліфікацій. ipq.org.ua/upload/files/files/03_Novyny/2019.05.15_Zvit/IPQ_Report_09.05.19.pdf

Верховна Рада України. Законодавство України (2020, Квітень 29). *Про затвердження плану заходів на 2020-2027 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року*. Розпорядження Кабінету Міністрів України, № 508-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/508-2020-%D1%80#Text>

Верховна Рада України. Законодавство України (2019, Червень, 12). *Концепція реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року*. № 419-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2019-%D1%80#Text>

Радкевич, В. О., Бородієнко, В. О., & Кравець, С. Г. (2021). *Професійна (професійно-технічна) освіта України в контексті євроінтеграційних процесів (порівняльний аналіз із країнами Європейського Союзу): науково-аналітичні матеріали*. Київ: ТОВ «ТРОПЕА».

Навички для сучасної України (2017). Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Світовий банк. openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/25741/210890ovUK.pdf?sequence=5